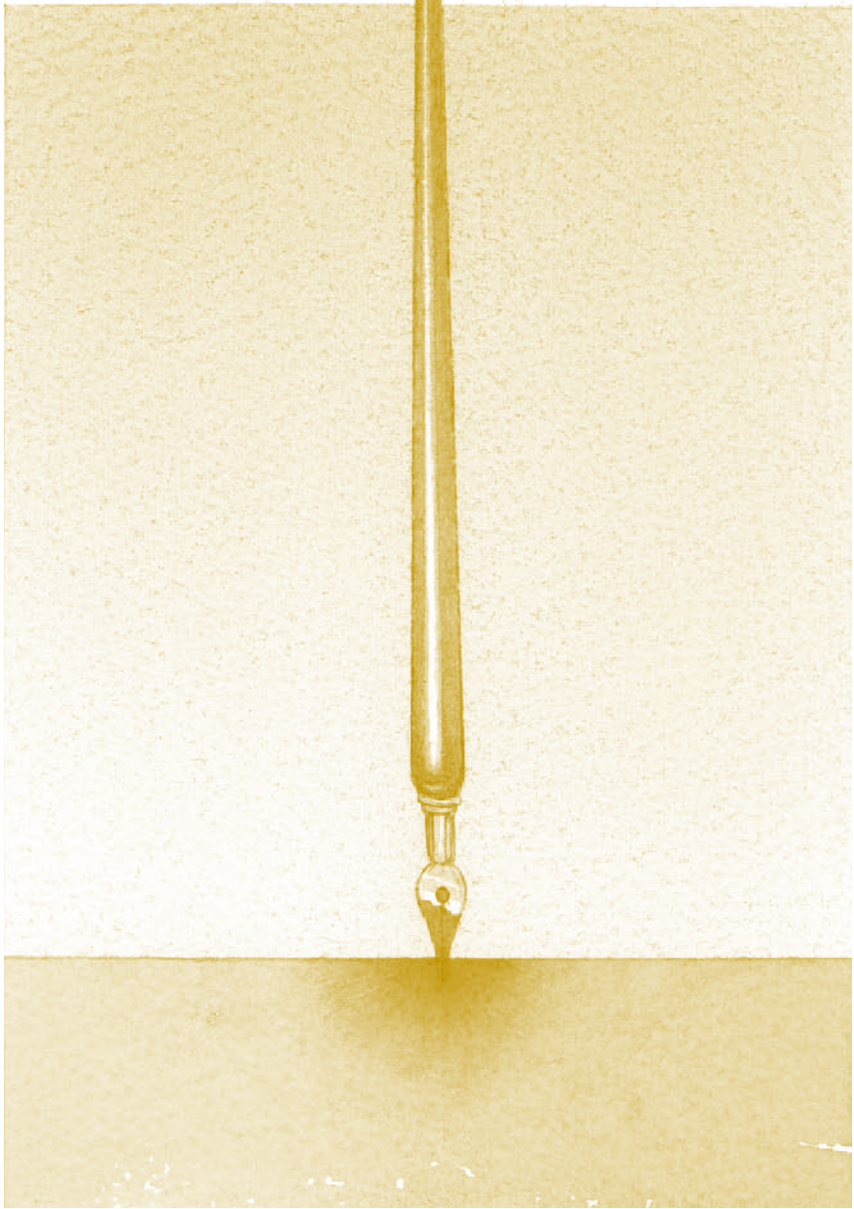

PART QUARTA
RESSENYES

AULA DE LLETRES VALENCIANES.
REVISTA VALENCIANA DE FILOLOGIA, NÚM. 1
(2011)

Enric Ferrer Solivares
Real Col·legi Escola Pia (Gandia)

En 1947 l'alcoià Joan Valls publicà *La cançó de Mariola*, la seua primera obra poètica en valencià escrit segons la gramàtica de Lluís Fullana, és a dir, sense la referència a les Normes de 1932. Valls, en decidir-se a escriure en valencià, tan sols va trobar una vella gramàtica per a donar un suport acceptable al seu valencià col·loquial. Posteriorment el llibre va ser adequat a la normativa del 32. Una anècdota que diu molt sobre la debilitat de l'aprenentatge de la llengua fora dels cercles de València i Castelló. L'anècdota no és un cas aïllat i planteja una qüestió important: ¿com i on aprendre el valencià en aquella època?

Els qui acabàvem el batxillerat entre 1957 i 1959 no teníem cap contacte amb la llengua escrita i la seua ensenyança. A Gandia, la celebració en 1959 dels 500 anys de la mort d'Ausiàs March, ens va fer conèixer molt vagament l'existència del poeta i d'una llengua, tan sols coneguda oralment i a tot estirar, en forma escrita, en una alguna festa, com les falles. Sí que recorde haver vist en l'aparador d'una llibreria els volums de la poesia d'Ausiàs March, de l'editorial Barcino. Saber que el premi de poesia l'havia guanyat un tal Pere Quart, això ja era com descobrir un planeta desconegut. Ben poc després ja podia conèixer

obres com la *Gramàtica* de Carles Salvador, la de Sanchis Guarner (adquirida fàcilment de tants exemplars que encara en quedaven), el *Diccionari de la Rima* (de Ferrer Pastor), amb l'excel·lent introducció gramatical de Josep Giner, el *Diccionari Català-valencià-balear*, el *Vocabulari valencià-castellà*, de Ferrer Pastor; algunes publicacions de Torre, Sicània o Lletres Valencianes; algun número de la *Revista Valenciana de Filologia* (amb l'inevitable sant Vicent Ferrer...), com també els cursos per correspondència de Lo Rat Penat... i poc més. El model de llengua de la *Gramàtica* de Sanchis Guarner era ben raonable, però la seua obra, en aquell context, no era de fàcil assimilació.

Quin model de llengua vam poder conèixer en aquells anys, els seixanta del passat segle? Com podíem passar del nostre valencià col·loquial a expressar-nos amb certa dignitat en una llengua capaç d'endinsar-nos en les subtilitats del pensament filosòfic, sobretot marxista o estructuralista, coneguts sobretot en francès? Sobre la renovació intel·lectual teníem algunes conviccions, més o menys inconscients o també poc meditades, però arrelades profundament. Una d'eixes conviccions era que calia fugir de tot allò que sonara a cultura agrària i al seu suport col·loquial: ni sainets ni versets festius o devocionals... I una altra, de convicció, era la urgència d'incorporar-nos al nou món que descobríem nord enllà, com si Espriu, amb el seu "Assaig de càntic en el temple", ens mostrara el camí i ens permetera arribar a aquella terra "noble, culta, rica, lliure", tot deixant enrere els bancals seculars del nostre poble. Ens abocarem amb entusiasme a conèixer la literatura, la llengua, les revistes, les editorials, que no feien olor de localisme. La distància entre la llengua col·loquial i la culta no ens preocupava massa, sí la distinció entre correcte i incorrecte. Moltes referències casolanes, per dir-ho breument, ens semblaven estantisses. Al mateix Xavier Casp la insistència d'Enric Valor de potenciar les formes valencianes li semblava un perillós secessionisme...

Alguns de nosaltres teníem més tracte amb Riba i companyia, que amb els nostres Casp, Valls o Estellés... Quan en 1962 vam llegir *Nosaltres els valencians*,

encara vam tindre més clar que havíem de superar les nostres mancances valencianes i tirar pel dret. Potser per jòvens, la nostra ingenuïtat era ben profunda: volíem transformar de cap a peus la nostra cultura, la nostra societat i encaminar-nos cap a un futur plenament europeu, sense complexos. En aquesta tasca teníem, pensàvem, les armes de la raó i de la ciència... No sabíem, però, que en altres llocs es preparava una guerra... De la nit al matí, en aquells primers anys setanta, vam entrar en un combat cos a cos amb altres valencians i vam viure allò que després s'ha dit la "batalla de València". No sols trontollava la unitat de la llengua, sinó que aquelles Normes de Castelló, de 1932, eren blasmades i hom intentava substituir-les per unes altres... Amb el suport del poder semblava que aquell "tsunami" acabaria amb els nostres projectes de futur i que el nostre poble tornaria a l'ensopiment de segles que havia fet de València una amable visió folklòrica, sense cap pretensió política. La història posterior ja és coneguda i com no és massa habitual, entre tanta foscor, la llengua va resistir i fins i tot va avançar la seua estima i el seu conreu literari i social.

Han passats els anys i ara mateix ens trobem en una situació diferent. Respondre als desafiaments d'una cultura cada volta més global, més arrelada a les noves tècniques de comunicació, exigeix repensar el camí recorregut i fer propostes raonades per a un futur que el tenim cada dia a tocar de mà. Els qui en altre temps vam ser excessivament optimistes i vam tirar al dret, ara comprenem millor que propostes com les que van apareixent d'ençà uns anys que tracten d'introduir una bona dosi de trellat en el massa freqüent desgavell valencià, no sols lingüístic, poden reorientar positivament el paper de la llengua, la llengua dels valencians, en una societat que encara té massa assignatures pendents, com és la de la pròpia autoestima. En aquesta direcció saludem amb una especial cordialitat l'aparició d'obres com la *Gramàtica valenciana raonada i popular*, d'Abelard Saragossà (CEIC Alfons el Vell, 2003), el grup Taula de Filologia Valenciana, etc, com també la cobertura intel·lectual d'obres col·lectives com *Vida amunt i nacions amunt*, publicada per la Universitat de València (2008)

i ara i ací la magnífica revista *Aula de Lletres Valencianes*, la presentació de la qual ens ha convocat en el present acte. No sóc jo el més indicat per a fer-ne una anàlisi crítica, però sí que puc assegurar que la seua lectura m'ha animat a ser fidel a les arrels valencianes i a considerar que la nostra llengua, tot i els entrebancs coneguts per tots, pot tindre un paper absolutament normal en la nova societat i cultura del segle XXI. Tan sols lamente que unes aportacions tan interessants no les hagueren tingut en altres temps, quan semblava que la confrontació, no sols dialèctica, era la situació normal de la més important de les eines de comunicació humana, la paraula.

